

POVINNOSTI DĚTSKÉ SESTRY V ORDINACI PRAKTICKÉHO LÉKAŘE PRO DĚTI A DOROST

Eva Vejrostová

Ordinace pro děti a dorost, Brno

Ordinace dětského lékaře je místo, kde se děti a jejich rodiče poprvé setkávají se sestrou a lékařem, kteří se snaží o to, aby se co nejvíce zbavily strachu z vyšetření. Základní povinností sestry je proto příjemné vystupování a trpělivost.

Práci sestry je možné rozdělit na část kurativní, preventivní a péči o ordinaci. Ve všech těchto částech má určité povinnosti, které se pokouší přiblížit tento článek.

Pediatr. pro Praxi, 2006; 2: 99

Po příchodu rodiče s dítětem do ordinace sestra připraví potřebnou dokumentaci. Počká, až lékař dítě prohlédne, a podle jeho ordinace odebere dítěti biologický materiál na vyšetření. Pomáhá lékaři při odběru krve, k čemuž připraví potřebné pomůcky. Před odběrem dítě (podle věku) i rodiče poučí o tom, co a jak se bude dělat, a v průběhu výkonu každou svou činnost komentuje. Snaží se oba uklidnit a povzbudit a po zákroku je nezapomene pochválit, i když dítě pláče nebo se brání. Podle pokynu lékaře změří dítěti teplotu, pulz, tlak krve. Podle vybavení ordinace může vyšetřit glykemii, CRP nebo podat inhalaci.

Při práci používá ochranné jednorázové pomůcky a řídí se hygienicko-epidemiologickými zásadami.

V preventivní části patří k povinnosti sestry návštěva novorozence. Je to její první setkání s matkou a dítětem. Všimá si celkového stavu domácnosti, zda má dítě svou postýlku a jak jsou zajištěny jeho potřeby. Dále provede fyzikální vyšetření, při kterém prohlédne celé dítě. Matku poučí o tom, jak správně pečovat o kůži novorozence, a o celkové hygienické péči. Zkontroluje hojení pupečníku. Dále mamince ukáže, jak dítě držet a manipulovat s ním. Kojícím matkám nezapomene připomenout nezbytnost jejich pravidelného a zdravého stravování a dodržování pitného režimu. I když jsou děti většinou plně kojené, sestra maminku znovu poučí o zásadách správného kojení a jeho technice. Provede registraci dítěte, mamince předá ordinaci hodiny praktického pediatra a sdělí, kde a kdy je dostupná dětská pohotovost. Dále maminku poučí, kdy může jít s dítětem na první

vycházku, a pozve ji do poradny. Všechny poznatky zaznamená do dokumentace.

Při návštěvě matky v poradně sestra dítě zváží, změří jeho délku a obvod hlavy. V prvním měsíci věku podá dítěti 1 mg vitamínu K jako prevenci krvácivého onemocnění novorozenců každý týden, od druhého měsíce věku podá 1 mg jedenkrát za měsíc a pokračuje po dobu výlučného kojení, tedy asi do 6. měsíce věku dítěte.

Podle věku dítěte probere s maminkou přípravu a složení stravy dítěte, zavádění ovocných a zeleninových příkrmů a postupný přechod na stravu smíšenou.

Důležitá je evidence očkování a zvaní dětí ve správných intervalech. Sestra vždy matku poučí o tom, co se dítěti očkuje a jaké mohou být nežádoucí reakce. Vše zaznamená do dokumentace dítěte a do očkovacího průkazu. S očkováním souvisí i starost o očkovací látky, jejich uložení a objednávání.

Sestra také dbá o to, aby děti zvala v určených intervalech na preventivní prohlídky. Při nich opět kontroluje váhu a míry dítěte, měří tlak krve a orientačně vyšetřuje zrak, sluch, barvocit a moč. S rodiči pohovoří o zdravé životosprávě. U 11letých dětí zdůrazní nutnost neopomenout zkoušku TBC, kterou provádí kalmetizační středisko, a u 15letých děvčat připomene první gynekologickou prohlídku.

V rámci preventivní péče zve také na dispenzární prohlídky, které se týkají dětí s chronickým onemocněním, tělesným nebo mentálním postižením. Při nich lékař zjišťuje aktuální zdravotní stav dítěte

a jeho sociální potřeby. Společně s dětskou sestrou spolupracují s rodiči, které poučí o tom, kde a jakým způsobem žádat o sociální dávky, ZPS a invalidní důchod.

Nedílnou součástí povinností sestry je i péče o ordinaci. Dbá o dostatek pomůcek k odběrům a k tomu určených žadanek, dostatek a vhodnost obvazového materiálu, jednorázových vyšetřovacích a ochranných pomůcek a dezinfekčních roztoků. V určitých časových intervalech dezinfikuje a uklízí lékovou lednici, základní i pohotovostní lékárnu a kontroluje expiraci všech léků. Upozorní lékaře na léky, které je potřeba doplnit.

Po skončení ordinacních hodin se postará o úklid a dezinfekci použitých pomůcek, ale i hraček a povrchů. Zkontroluje, zda je na instrumentačním stolku dostatek materiálu na další den, a zapíše teplotu v lékové lednici.

Mezi povinnosti dětské sestry patří také další vzdělávání. Sestra se zajímá o nové diagnostické a léčebné postupy a léky v pediatrii, a to z odborné literatury nebo se účastní různých seminářů, přednášek a doškolovacích kurzů.

Svědomitým plněním svých povinností sestra přispívá ke správnému chodu ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, který se zpětně projeví na spokojenosti pacientů.

Eva Vejrostová

Ordinace pro děti a dorost, Brno
Bakalovo nábřeží 1, 639 00 Brno
e-mail: vejrostova.eva@seznam.cz